

Konkurrencestyrelsen godkender Reitangruppen AS/Rema 1000 Danmark A/S' overtagelse af aktiemajoriteten i Edeka Danmark A/S

22. april 2008

J.nr.: 4/0120-0402-0028/BYS/KL

Konkurrencestyrelsen har den 25. marts 2008 modtaget en endelig anmeldelse af Reitangruppen AS/Rema 1000 Danmark A/S' overtagelse af aktiemajoriteten i Edeka Danmark A/S. Anmeldelsen har været offentliggjort på Konkurrencestyrelsens hjemmeside, og der er ikke fremkommet bemærkninger til fusionen.

Overtagelsen af aktiekapitalen udgør en fusion i konkurrencelovens forstand og er derfor underlagt reglerne om fusionskontrol i konkurrencelovens kap. 4.

Reitangruppen er Norges største detailhandelsgruppe og ejer i Danmark discountkæden Rema 1000 og kioskkæden 7-Eleven.

Edeka Danmark er en af Danmarks større dagligvaregrossister og leverer til frivillige købmandskæder, Rema 1000 kæden samt til kunder i conveniencesektoren.

Fusionen vil ikke medføre nævneværdige ændringer i markedsstrukturene på de berørte markeder. Det drejer sig om dagligvareengrosmarkedet og de tilstødende indkøbs- og afsætningsmarkeder.

Konkurrencestyrelsen har derfor den 10. april 2008 godkendt Reitangruppen AS/Rema 1000 Danmark A/S' overtagelse af aktiemajoriteten i Edeka Danmark A/S uden vilkår.

1.1 Anmeldelsen

Konkurrencestyrelsen har modtaget en foreløbig fusionsanmeldelse af Reitangruppen AS/REMA 1000 Danmark A/S overtagelse af aktiemajoriteten i Edeka Danmark A/S ved køb af aktier fra Danske Købmænd A/S, Edeka Nord mbH og Edeka Zentral AG. Parterne har underskrevet tre aftaler i forbindelse med overtagelsen. Aftalerne er indsendt til Konkurrencestyrelsen den 21. januar 2008.

Overtagelsen af aktiekapitalen i Edeka Danmark A/S udgør en fusion i konkurrencelovens forstand, jf. § 12, stk. 1, nr. 1.

Konkurrencestyrelsen offentliggjorde den 18. marts 2008 den planlagte fusion og opfordrede tredjeparter til at komme med bemærkninger til fusionen senest den 2. april 2008.

Konkurrencestyrelsen har ikke modtaget bemærkninger til fusionen.

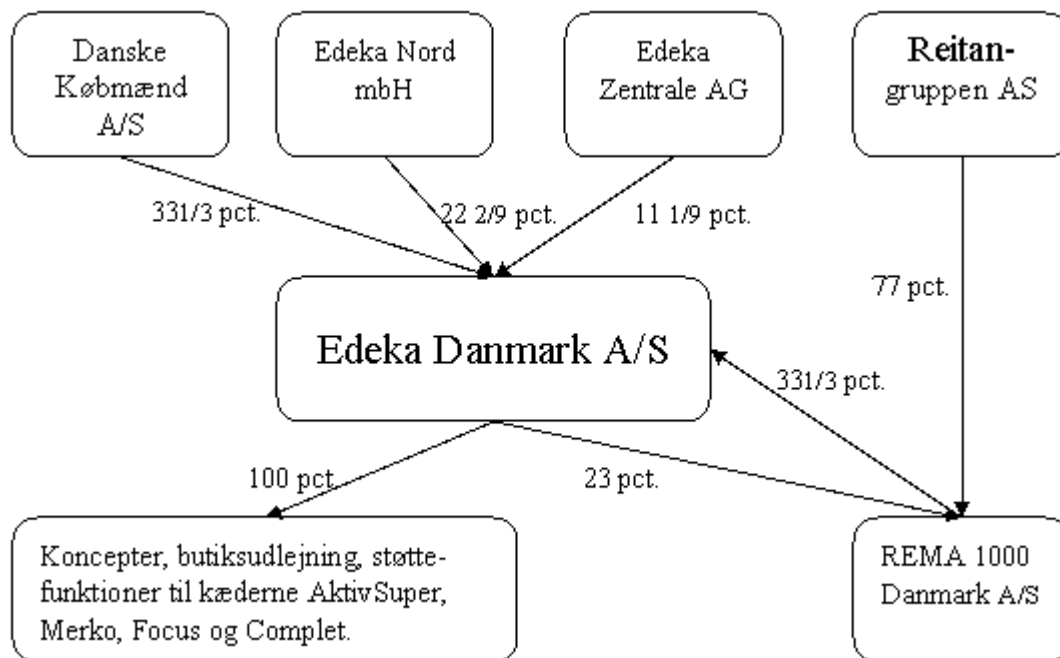
1.2. Fusionen

Fusionen omfatter 3 dele, der ifølge anmelder alle er accessoriske:

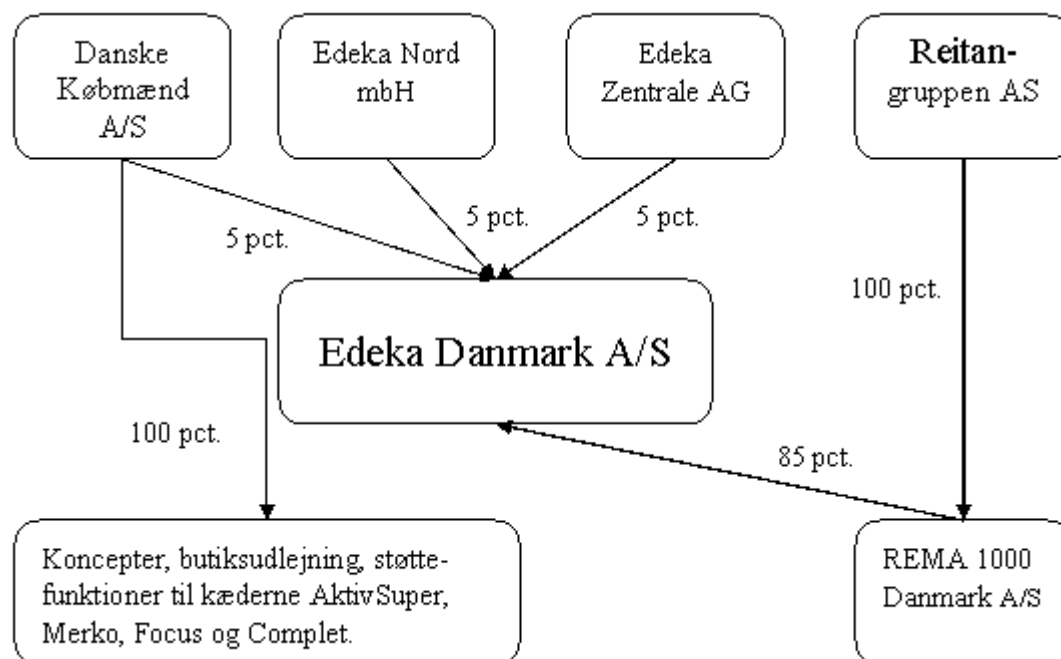
- *Enekontrol over Edeka Danmark A/S*: Reitangruppen AS/Rema 1000 Danmark A/S overtager 51 2/3 pct. af aktierne i Edeka Danmark A/S og får med 85 pct. af aktiekapitalen ene kontrol over selskabet.
- *Enekontrol over Rema 1000*: Reitangruppen AS overtager fra Edeka Danmark A/S 23 pct. af aktierne i Rema 1000 Danmark A/S og bliver med 100 pct. af aktierne enejer af selskabet.
- *Udskillelse af kædeaktiviteter*: Edeka Danmark A/S' øvrige kædeaktiviteter i detailhandlen udskilles og fortsætter i et nyt selskab 100 pct. ejet af Danske Købmænd A/S.

Ændringerne er skitseret i nedenstående figur 1 og 2.

Figur 1: Ejerforhold FØR fusionen

Figur 2: Situationen EFTER fusionen

1.3 Fusionsparterne

Edeka Danmark A/S (Edeka) er en af Danmarks største dagligvaregrossister med en samlet engrosomsætning på 9,3 mia. i 2007. Edeka har 530 medarbejdere. Aktionærer før fusionen er: Danske Købmænd A/S[1] med 33 1/3 Pct., tyske købmænd under Edeka Zentrale og Edeka Nord med samlet 33 1/3 pct. og Rema 1000 Danmark A/S med 33 1/3 pct. Siden 2004 har Edeka Gruppen i Tyskland og Reitangruppen samarbejdet om indkøb af dagligvarer. Fra centrallageret i Horsens leveres til butikskæder, der har Edeka som kædeselskab (Aktiv Super, Merko, Focus og Complet), til butikkerne i Rema 1000[2] og til neutrale købmænd. Fra januar 2008 leveres også til butikkerne i Løvbjerg Supermarked A/S. Samhandlen med Rema 1000 androg [X] mia. kr. i 2007. Edeka sælger også til convenience-sektoren, som totalleverandør til kioskerne i Q8, YX og 7-Eleven og til INCO.

REMA 1000 Danmark A/S (Rema 1000) er et selskab under den norske detailhandelskoncern, Reitangruppen. Selskabets danske omsætning androg 3,9 mia. kr. i 2007. Ejere før fusionen: Reitangruppen AS med 77 pct. og Edeka Danmark A/S med 23 pct. Selskabet er aktivt på detailmarkedet og driver på franchisebasis discountkæden Rema 1000 med 159 butikker.[3]

Reitangruppen AS (Reitan) er aktiv på detailmarkedet og ejer via datterselskabet Rema 1000 AS 77 pct. af Rema 1000 Danmark A/S. Reitangruppen er Norges største detailhandelsgruppe med over 2000 butikker og en omsætning på 30,3 mia. NOK[4]. Reitangruppen ejes af Odd Reitan og sønnerne Ole Robert og Kjell Magnus Reitan. Reitangruppens danske omsætning var i 2007 4,9 mia. kr. og omfatter:

- REMA 1000 – 159 discountbutikker
- 7-Eleven med 67 kiosker[5]
- 64 kiosker fra tidligere YX benzinstationer[6]

Reitan deltager sammen med Edekagruppen i det internationale indkøbssamarbejde ALDIS/Agenor.[\[7\]](#)

Hverken Rema 1000 eller Reitangruppen er således aktive på det danske dagligvareengrosmarked, hvor Edeka befinder sig, og der er dermed ikke noget horisontalt overlap forbundet med fusionen.

1.4. Fusionstransaktionen og samtidigt indgåede aftaler

I forbindelse med anmeldelsen af fusionen er indsendt 3 aftaler underskrevet af parterne den 21. december 2007:

- Heads of agreement
- Shareholders agreement
- Share sales and purchase agreement

Aktieovertagelsen i Edeka

Med aktieovertagelsen opnår Reitan/Rema 1000 kontrol (85 pct. af aktiekapitalen) mens Danske Købmænd A/S og tyske købmænd under Edeka Zentrale og Edeka Nord hver bevarer hver 5 pct. og får [X] bestyrelsesmedlemmer.[\[8\]](#)

Ophør af krydsejerskab

Som en del af fusionen tilbagekøber Reitangruppen Edekas aktiepost i Rema 1000 Danmark A/S og får dermed 100 pct. af aktierne i dette selskab. Det betyder, at det nuværende krydsejerskab mellem Edeka og Rema 1000 ophører.[\[9\]](#)

Udskillelse af kædeaktiviteter

Som en del af fusionen har parterne besluttet, at Danske Købmænd A/S overtager alle Edekas kædeaktiviteter. Dette vil konkret ske efter afslutningen af aktiesalget og transaktionerne. [ekstraheret].

Samarbejde om indkøb fortsætter

De nuværende samarbejdsaftaler vedr. indkøb mv. mellem Edeka Zentrale i Tyskland og Edeka Danmark kan fortsætte på uændrede vilkår. [ekstraheret]

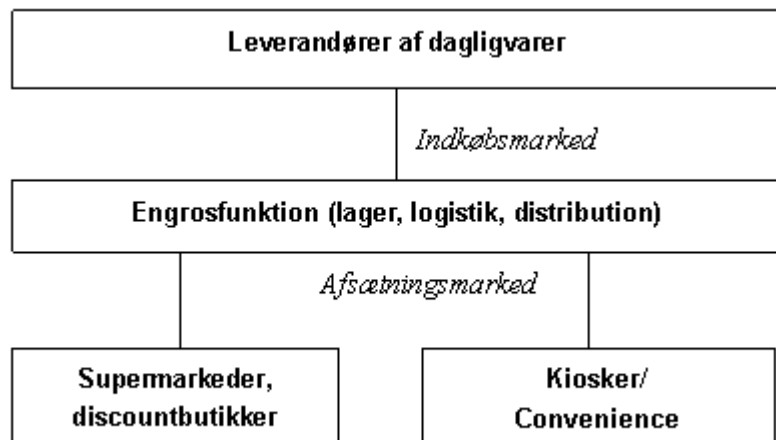
Fortsat samhandel mellem Edeka og andre købmænd

Edeka og købmændene forpligter sig til fortsat samarbejde. Edeka vil indgå samarbejdsaftaler med de [ekstraheret] købmænd, som er medlem af de tidligere Edeka-kæder [A] og [B].[\[10\]](#) Danske Købmænd A/S forpligter sig til at indgå samarbejdsaftaler med Edeka Danmark A/S, der vedrører hovedparten af indkøbene. [ekstraheret].

2. Markedsbeskrivelse

Handelsveje for dagligvarer fremgår af figur 3:

Figur 3: Handelsveje for dagligvarer

Fusionen har virkning for det danske engrosdagligvaremarked, hvor Edeka befinder sig. [\[11\]](#)

Dagligvareengrosmarkedet omfatter en meget bred gruppe af dagligvarer. Selvom produktgrupperne i vidt omfang ikke er substituerbare, er det karakteristisk, at samhandelsmønstrene for de forskellige produktgrupper overordnet set ligner hinanden. På den baggrund kan dagligvareengrosmarkedet anses for et samlet produktmarked. [\[12\]](#)

2.1. Dagligvaregrossisternes indkøbsmarked

Markedet for indkøb af dagligvarer i Danmark omfatter handlen mellem leverandørerne (producenter og importører) og deres kunder - kapitalkæder (som Dansk Supermarked og Coop Danmark) samt dagligvaregrossister (som Edeka og SuperGros).

På indkøbsmarkedet er Edeka i konkurrence med såvel andre dagligvaregrossister som kapitalkæder inden for dagligvarehandel. Med en markedsandel på [5-15] pct. må Edeka anses som en lille aktør på dette marked, jf. tabel 1.

Tabel 1: Markedsandele for aktører på indkøbsmarkedet [\[13\]](#)

Virksomhed	Markedsandel i pct.
Edeka Danmark	[5-15]
Dansk Supermarked	[20-30]
Coop Danmark	[30-40]
SuperGros	[20-30]
Øvrige (især Aldi og Lidl)	[5-15]
Total	100

Kilde: Tal fra anmeldelsen (for året 2007) .

Blandt Edekas konkurrenter på indkøbsmarkedet er der således 3 betydeligt større indkøbere; nemlig Coop Danmark, SuperGros og Dansk Supermarked.

Edekas 5 største leverandører er House of Prince, Arla, Carlsberg, Lantmännen og Tulip. [Ekstraheret].

2.2. Dagligvaregrossisternes afsætningsmarked

Markedet for engrossalg af dagligvarer omfatter primært salg af dagligvarer til detailbutikker. Dagligvaregrossisterne distribuerer et bredt sortiment af dagligvarer. Fuldsortimentsgrossister, som bl.a. Edeka, leverer produkter inden for hele detailbutikkens sortiment og adskiller sig derved fra specialgrossister.

Der skelnes overordnet mellem kapitalkædernes grossistfunktion og uafhængige fuldsortimentsgrossister.

Kapitalkæderne har integreret grossist- og detailfunktion, dvs. at de varetager grossistfunktionerne for kædernes egne butikker. Dette gælder bl.a. for dagligvarebutikker, der ejes af Dansk Supermarked og Coop Danmark. Kapitalkæderne står for ca. 2/3 af den samlede engrosomsætning.

Uafhængige fuldsortimentsgrossister står for 1/3 af den samlede engrosomsætning. De forsyner selvstændige butikker og købmandsejede butikskæder, mv. Edeka og SuperGros er eneste fuldsortimentsgrossister, der leverer til dagligvarebutikker uden for kapitalkædernes ”lukkede kredsløb”. De er udelukket fra at sælge til butikker tilhørende kapitalkæder.

I modsætning til indkøbsmarkedet er Edeka derfor ikke i konkurrence med kapitalkæderne ved afsætningen, da de ikke er aktive på samme marked, fordi aftagerne ikke har mulighed for at skifte grossist. Det relevante afsætningsmarked er således grossistsalg af dagligvarer til frie detailbutikker. [\[14\]](#)

Der findes derfor reelt kun to fuldsortimentsgrossister på dette marked, hvor SuperGros er Edekas eneste konkurrent. Ifølge anmelder var markedsandelene for Edeka og SuperGros hhv. [20-30] pct. og [70-80] pct. i 2007. [\[15\]](#) Begge grossister fungerer som kædeselskab for en række købmandsejede butikskæder.

Edeka havde i 2007 en samlet engrosomsætning på 9,3 mia. kr. Salgets procentvise fordeling på kundegrupper fremgår af figur 4 nedenfor.

Figur 4: Edekas engroskunder

[Ekstraheret]

2.3. Edekas kædeaktiviteter og afsætningsforhold

Edekas kædeaktiviteter omfatter i dag en række ydelser til 4 frivillige kæder: Aktiv Super (49 butikker), Merko (93 butikker), Focus (68 butikker) og Complet (48 kiosker). Kæderne havde, ifølge anmelder, en samlet detailomsætning på [X] mia. kr. i 2007. Kædedriften varetages af et kædekontor, der samarbejder med et købmandsudvalg omkring den enkelte kædes markedsføring og profil. Edeka varetager endvidere konceptudvikling samt udlejning og indretning af butiksljemål. I forbindelse med fusionen udskilles kædeaktiviteterne i et selskab, der er 100 pct. ejet af Danske Købmænd A/S.

Herudover leverer Edeka til Rema 1000 samt til Reitangruppens conveniencebutikker. Det samlede salg til butikker og kiosker under Reitangruppen/Rema 1000 udgør [X] pct. af Edeka's samlede afsætning.

Rema 1000 driver dagligvarehandel på franchisebasis. Omsætningen i de 159 butikker var 3,9 mia. kr. ekskl. moms i 2007. Kæden har ekspanderet stærkt og har åbnet 23 nye butikker de seneste 2 år. [16] Butikkerne drives i anpartsselskaber, som ejes 100 pct. af købmanden i selskabet (franchisetager). Købmanden og driftsselskabet er tilknyttet Rema 1000 via en franchisekontrakt. Købmanden og driftsselskabet betaler en afgift til Rema 1000. Endvidere er købmanden forpligtet til at følge Rema 1000 konceptet.

Reitangruppen er aktiv inden for kiosk/convenience segmentet, gennem ejerskab af 7-Eleven Danmark og YX benzinkioskerne [17]. Ifølge anmelder udgør de to kæders samlede omsætning ca. [10-20] pct. af det samlede salg i kiosk/convenience segmentet. Reitangruppen har ekspanderet betydeligt i Danmark de seneste år og med åbning af et stort antal nye 7-Eleven butikker.

3. Vurdering

Virkingen af fusionen tager udgangspunkt i anmeldelsens oplysninger. Det bemærkes, at deltagerne ikke er aktive på samme marked og at der derfor ikke sker nogen ændring i markedsstilling på de berørte markeder.

3.1. Indkøbsmarkedet

Edeka er med en markedsandel på [5-15] pct. en mindre indkøber af dagligvarer til det danske marked. Edeka er betydeligt mindre end de 3 store konkurrenter - Coop Danmark, Dansk Supermarked og SuperGros. Fusionen medfører ingen ændring i markedsstyrke.

Fusionen vurderes ikke at have virkninger for konkurrenceforholdene på indkøbsmarkedet for dagligvarer.

3.2 Afsætningsmarkedet

Edeka har på dette marked en markedsandel på omkring [20-30] pct., og fusionen fører ikke til ændring af markedsstyrke. SuperGros er reelt Edekas eneste konkurrent. SuperGros og Edeka er begge bygget op omkring en grossistvirksomhed, der forsyner butikker i frivillige kæder med et fuldt sortiment af dagligvarer og kioskkæder med et mere snævert sortiment.

Kapitalkæderne står for hovedparten af engrossalget af dagligvarer, men afsætningen sker udelukkende til egne butikker, som Edeka er udelukket fra at handle med.

Fusionen ændrer ikke på Edekas grossistrolle. Derimod kan det på sigt få en positiv effekt for konkurrencen, at fusionen fjerner den nuværende tætte integration mellem grossist- og kædeaktiviteter inden for Edekagruppen. Edekas kædeaktiviteter ophører, og Edeka omdannes til en ren engrosvirksomhed, der står mere frit overfor aftagerne i detailledet. Ifølge anmelderne vil fusionen [ekstraheret] sætte Edeka i stand til at fokusere på at effektivisere selskabets kerneaktivitet, der er logistik. [Ekstraheret] et styrket Edeka [vil] kunne øge konkurrencen på dagligvaregrossisternes afsætningsmarked.

Reitangruppen/Rema 1000, der i dag udelukkende har aktiviteter på detailmarkedet, sikrer sig med overtagelsen af Edeka, kontrol upstream med deres fuldsortimentsleverandør. Reitangruppen vil med fortsat ekspansion blive en stadigt mere afgørende kunde for Edeka. Det kan ikke udelukkes, at Reitangruppen på lidt længere sigt vil søge at gennemtvinge en fuldstændig integration af Edeka i Rema 1000/Reitangruppen. Dette scenarie er dog næppe sandsynligt, især hvis det indebærer, at Edeka afskæres fra betydelige aftagergrupper, der i dag står for over [X] pct. af den samlede afsætning. Edekas aftale med Brdr. Løvbjerg[18] om fuldsortimentsleverancer til denne kæde peger da heller ikke i den retning.

Fusionen medfører ingen øget koncentration og medfører ikke færre valgmuligheder for kunderne. Samlet vurderes fusionen – herunder ændringen af ejerforholdene og fokuseringen af Edeka grossistaktiviteter – ikke at medføre nævneværdige ændringer i konkurrencen på engrosmarkedet.

3.3 Købmandskæderne og Rema 1000

De købmandskæder, der hidtil har benyttet Edeka som kædekontor og Rema 1000 kæden har hver markedsandele på [0-10] pct. Fusionen ændrer ikke markedsstillingen.

Købmandskæderne og Rema 1000 opererer på et konkurrencepræget marked, hvor butikskæder under Coop Danmark, Dansk Supermarked og SuperGros har betydeligt større markedsandele. De frivillige købmandskæder har de seneste år været under pres og har tabt markedsandele til kapitalkæder og franchisekæder. Især stramt styrede discountbutikker vinder frem. Samtidig er mange mindre supermarkeder lukket.

Med fusionen stopper kædesamarbejdet mellem Edeka og de frivillige købmandskæder der følger Edekas kædekoncepter. Købmandskæder og butikker skal fremover via Danske Købmænd A/S selv forestå kædeaktiviteterne. De vil hermed stå frit med hensyn til fremtidig konceptudvikling, og det kan vise sig at være en fordel for konkurrencen, at de ikke længere er bundet til at følge Edeka. Fusionen indskrænker ikke købmændenes valgmuligheder mht. valg af fuldsortimentsleverandør. De vil fortsat kunne vælge enten at fortsætte samhandlen med Edeka eller skifte til SuperGros.[19] Skulle samhandelsbetingelserne fremover udvikle sig ugunstigt, vil SuperGros fortsat være en alternativ leverandør. Samlet indebærer fusionen ikke nogen svækkelse af disse købmænds stilling.

Fusionen sikrer Reitangruppen – med Rema 1000 og 7-Eleven – fuld kontrol over butikkernes fuldsortimentsleverandør. Edekas omdannelse til ren grossistvirksomhed udelukker eventuelle interessekonflikter med andre aftagere. Rema 1000 og 7-Eleven har ekspanderet stærkt de seneste år, og den forbedrede forsyningssikkerhed vil formentlig bidrage til fortsat ekspansion og dermed øge konkurrencen på detailmarkedet.

[1] *Danske Købmænd* er et finansieringsselskab tilknyttet frivillige købmandskæder med Edeka som kædeselskab. Hovedaktionær er Hobi-Fondet. De tilknyttede købmænd ejer hver [X] i selskabet.

[2] Edeka indgik i 2004 et strategisk samarbejde med Rema 1000 Danmark A/S, hvor Edeka og Rema 1000 gensidigt tegnede aktier i selskaberne. 1. januar 2005 påbegyndtes totalleverancer til Rema 1000s butikker.

[3] Antal pr. 31/12 2007.

- [4] Omsætning inkl. provision, Årsrapport 2006 fra Reitan Handel AS.
- [5] 7-Eleven ejes gennem datterselskabet Reitan Servicehandel A/S.
- [6] Reitan overtog 2006 YX Energi i Danmark og Norge.
- [7] ALDIS/Agenor er et salgs-, markeds- og indkøbssamarbejde, der ud over EDEKA omfatter ITM Entreprises og Eroski Gruppen.
- [8] Shareholders Agreement, punkt 5.2.
- [9] ”Heads of Agreement” punkt 3.2.
- [10] ”Heads of Agreement” punkt 11.1.4.
- [11] Svarer til markedsafgrænsningen i bl.a. *SuperGros-sagen*, jf. Konkurrencerådets afgørelse af 30. august 2007.
- [12] Markedsafgrænsning fastlagt i Kommissionens afgørelse i M 784 Kesko/Tuko.
- [13] Ifølge anmelder svarer markedsandelene på indkøbsmarkedet til markedsandelene på engrosmarkedet.
- [14] Der henvises til Konkurrencestyrelsens markedsafgrænsning i Rådets afgørelse af 30. august 2007 i sagen om SuperGros’ samhandelsbetingelser.
- [15] Fra primo 2008 er Edekas markedsandel øget til [X] pct. da man fra det tidspunkt starter samhandel med Brdr. Løvbjerg, mens SuperGros’ markedsandel er reduceret tilsvarende.
- [16] Kilde: Stockmann.
- [17] Ejers gennem datterselskabet Reitan Servicehandel AS.
- [18] Samarbejdet indebærer, at Edeka fra 2. januar 2008 forsyner Brdr. Løvbjergs supermarkeder med et fuldt sortiment af dagligvarer. [ekstraheret]
- [19] [ekstraheret].